

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

2012/2293(INI)

5.4.2013

OPINIA

Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

dla Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

w sprawie mieszkalnictwa socjalnego w Unii Europejskiej
(2012/2293(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Mojca Kleva Kekuš

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że prawo do mieszkania należy zapewnić w praktyce poprzez zagwarantowanie obywatelom i ich rodzinom odpowiednich mieszkań pozwalających im na zaspokojenie potrzeb oraz zapewniających im dobrostan, prywatność i dobrą jakość życia, co przyczyni się do osiągnięcia sprawiedliwości i spójności społecznej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu;
- B. mając na uwadze, że zgodnie z art. 11 Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych Narodów Zjednoczonych¹ „Państwa Strony (...) Paktu uznają prawo każdego do odpowiedniego poziomu życia dla niego samego i jego rodziny, włączając w to wyżywienie, odzież i mieszkanie, oraz do stałego polepszania warunków bytowych. Państwa Strony podejmą odpowiednie kroki w celu zapewnienia realizacji tego prawa, uznając w tym celu zasadnicze znaczenie współpracy międzynarodowej, opartej na zasadzie dobrowolności”;
- C. mając na uwadze, że polityka w dziedzinie mieszkalnictwa socjalnego jest integralną częścią świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym i służy wspieraniu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, ułatwianiu nabywania własności, promowaniu wysokiej jakości mieszkań, ulepszaniu dotychczasowych warunków mieszkaniowych i dostosowaniu wydatków mieszkaniowych do sytuacji rodziny i zasobów lokatorów, przy założeniu, że osoby te także będą podejmowały wysiłki w tych celach;
- D. mając na uwadze, że w przypadku zakupu lub wynajmu mieszkania socjalnego należy uwzględnić dobry stosunek jakości do ceny, że takie mieszkanie powinno umożliwiać oszczędności energii, znajdować się w otoczeniu z terenami zielonymi, być dostosowane do potrzeb różnych pokoleń, w tym szczególnych potrzeb dzieci i osób starszych;
- E. mając na uwadze, że prawo do mieszkania, którego można dochodzić, to podstawowe prawo każdej jednostki – warunek funkcjonowania w społeczeństwie, korzystania z życia prywatnego i rodzinnego, możliwość dbania o siebie, warunek odpoczynku, znalezienia pracy, dysponowania kontem bankowym czy też udziału w wyborach; mając w związku z tym na uwadze, że posiadanie mieszkania jest niezbędne do efektywnego korzystania z pozostałych praw podstawowych;
- F. mając na uwadze, że w 2010 r. 24,5 % wszystkich kobiet było zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- G. mając na uwadze, że kobiety o niskich dochodach często napotykają poważne trudności mieszkaniowe, a przez to są w większym stopniu narażone na życie w niebezpiecznym i niezdrowym środowisku;

¹ Zgromadzenie Ogólne, rezolucja nr 2200 A (XXI), 16.12.1966 r.

- H. mając na uwadze, że zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć, a w konsekwencji zróżnicowanie świadczeń emerytalnych ze względu na płeć w dalszym ciągu znacząco wpływa na siłę nabywczą kobiet i ich stabilizację ekonomiczną i nadal stanowi jeden z głównych powodów, dla których kobiety pod koniec życia żyją poniżej granicy ubóstwa;
- I. mając na uwadze, że kryzys finansowy i gospodarczy oraz polityka oszczędnościowa przyczyniły się do dalszego wzrostu stopy bezrobocia i do pogorszenia już i tak trudnej sytuacji w zakresie zatrudnienia, w której znajdują się niektóre kobiety (zwłaszcza kobiety młode i kobiety należące do pokolenia 50+), czego doświadczyły szczególnie kobiety w starszym wieku z powodu utrzymującej się dyskryminacji na rynku pracy¹, zwiększyły liczbę kobiet potrzebujących mieszkań w bardziej przystępnej cenie oraz uniemożliwiły osiągnięcie większych postępów w zakresie zapewnienia kobietom w trudnej sytuacji odpowiednich warunków mieszkaniowych; mając na uwadze, że niskie dochody i bezrobocie sprawiają, że kobiety mają utrudniony dostęp do kredytów bankowych i finansowania bankowego;
- J. mając na uwadze, że z powodu tego, że trudności gospodarcze doprowadziły do wprowadzenia środków oszczędnościowych, zwłaszcza w sektorze publicznym, oraz mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich UE sektor publiczny należy do sektorów zdominowanych przez kobiety, zarobki kobiet znacząco się zmniejszyły, przez co coraz więcej kobiet dołącza do najuboższych warstw społecznych Unii Europejskiej;
- K. mając na uwadze, że skutki kryzysu nakładają się na istniejącą wcześniej sytuację, w której kobiety często padają ofiarą stereotypów i dyskryminacji przy nabywaniu lub wynajmowaniu mieszkań ze względu na ograniczone środki finansowe, którymi dysponują, jak również ze względu na to, że kobiety samotne i rodziny, na które składają się kobiety samotnie wychowujące dzieci, są często postrzegane jako najemcy większego ryzyka lub osoby niegodne zaufania, jeśli chodzi o spłatę należności czy zerwanie umowy dzierżawy z powodu przeniesienia się rodziny w inne miejsce;
- L. mając na uwadze, że matki samotnie wychowujące dzieci, młode rodziny, kobiety wykonujące nisko płatne prace, młode osoby zaczynające karierę zawodową, kobiety będące migrantami, osoby niepełnosprawne, wdowy mające dzieci na utrzymaniu, kobiety należące do grup mniejszościowych, kobiety będące ofiarami przemocy domowej oraz kobiety w starszym wieku, a szczególnie kobiety w starszym wieku pobierających niskie emerytury, są szczególnie dotknięte problemem braku dostosowanych mieszkań socjalnych w przystępnej cenie; mając na uwadze, że grupa ta jest szczególnie narażona na bezdomność, a osoby do niej należące często zamieszkują oferowane na rynku prywatnym mieszkania poniżej standardu, których warunki znacząco podnoszą ryzyko wystąpienia problemów zdrowotnych; mając na uwadze, że grupa ta często szuka alternatywnych rozwiązań, tj. osoby do niej należące decydują się na zamieszkanie z rodziną, przyjaciółmi lub znajomymi, co utrudnia odpowiednią analizę i przejrzyste udokumentowanie w odniesieniu do osób bezdomnych;
- M. mając na uwadze, że bezdomność jest często postrzegana jako zjawisko dotyczące głównie mężczyzn; mając jednak na uwadze, że badania wskazują, że typową formą

¹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2011 r. w sprawie sytuacji kobiet w wieku przedemerytalnym (P7_TA(2011)0360).

bezdolności, która dotyka kobiet, jest tzw. ukryta bezdolność; mając na uwadze, że strategie stosowane przez kobiety, aby uniknąć życia na ulicy, tj. mieszkanie u rodziny lub przyjaciół, nie są w żadnym wypadku właściwymi rozwiązaniami;

- N. mając na uwadze, że kryzys gospodarczy i ceny na rynku mieszkaniowym zmniejszają zdolność kobiet do podjęcia decyzji o rozwodzie lub zakończeniu nieformalnego związku, co ogranicza ich wolność i w większym stopniu naraża je na przemoc domową ze względu na płęć;
1. podkreśla, że państwa członkowskie powinny zwiększyć liczbę rozwiązań zapewniających mieszkania w przystępnej cenie i wspierać kobiety w osiągnięciu niezależności finansowej, stwarzając im warunki sprzyjające pogodzeniu życia zawodowego z rodzinnym, z uwzględnieniem ich napiętych harmonogramów dnia i stojących przed nimi wyzwań; wyraża zaniepokojenie w związku z zaleceniami dla poszczególnych krajów, których celem jest ograniczenie sektora mieszkalnictwa socjalnego w państwach członkowskich, oraz w związku z restrykcyjnym podejściem Komisji do kwestii polityki konkurencji, które ogranicza kwalifikację usługi socjalnej świadczonej w interesie ogólnym do mieszkań socjalnych przeznaczonych jedynie dla osób w niekorzystnej sytuacji społecznej;
 2. podkreśla nagły brak odpowiednich warunków mieszkaniowych dostosowanych do potrzeb osób w starszym wieku i osób niepełnosprawnych, a konkretnie mieszkań, które umożliwią tym osobom niezależne życie tak długo, jak to możliwe;
 3. podkreśla znaczenie systemu oceny warunków mieszkaniowych pod względem ich wpływu na zdrowie i bezpieczeństwa, w ramach którego przeprowadza się ocenę niebezpieczeństwa związanego z mieszkalnictwem pod względem wpływu na zdrowie;
 4. podkreśla potrzebę stworzenia przejrzystych strategii mieszkaniowych w celu wniesienia istotnego wkładu w równouprawnienie płci;
 5. ponownie zwraca uwagę na fakt, że w 2009 r. liczba matek samotnie wychowujących dziecko siedmiokrotnie przewyższała liczbę ojców w podobnej sytuacji; uważa zatem, że wobec powyższego mieszkania socjalne w pierwszej kolejności należy przyznawać samotnym matkom obok grup lub osób w trudnej sytuacji, takich jak osoby samotnie wychowujące dziecko, młode rodziny, duże rodziny, młode osoby zaczynające karierę zawodową, imigrantki, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze; zauważa, że na początku kryzysu gospodarczego w większym stopniu wpływał na sytuację mężczyzn niż kobiet, lecz w miarę jak się pogłębiał, stopa bezrobocia wśród kobiet wzrastała w większym stopniu niż wśród mężczyzn;
 6. podkreśla, że podczas gdy bardzo ważne jest, aby istniało mieszkalnictwo socjalne odpowiednie dla różnorodnych grup ludności potrzebujących pomocy, przy uwzględnieniu jego ważnej roli w zwalczaniu ubóstwa wśród dzieci poprzez wyeliminowanie ubóstwa wśród rodzin i zapobieganie międzypokoleniowemu dziedziczeniu nierówności równie, równie ważne jest także to, aby wysokość czynszu za takie mieszkania była przystępna, w związku z czym „umiarkowana wysokość czynszu” powinna oznaczać poziom czynszu nieprzekraczający poziomu rynkowego;

7. wzywa państwa członkowskie do współpracy z sektorem prywatnym, do inwestowania w mieszkania socjalne w celu uniknięcia segregacji społecznej oraz do stworzenia dzięki temu stabilnych i pewnych warunków mieszkaniowych zwłaszcza dla osób i grup w trudnej sytuacji, takich jak kobiety wykonujące nisko płatne prace, młode rodziny, duże rodziny, osoby samotnie wychowujące dziecko, młode osoby rozpoczynające karierę zawodową, kobiety będące migrantkami, osoby niepełnosprawne, kobiety należące do grup mniejszościowych i kobiety w starszym wieku;
8. wzywa państwa członkowskie do wzięcia na siebie odpowiedzialności za zagwarantowanie każdemu prawa do mieszkania, zwłaszcza poprzez uruchomienie programów mieszkaniowych dla obywateli w gorszej sytuacji finansowej, stwarzanie zachęt do promowania mieszkań, których koszt jest kontrolowany, budowanie mieszkań socjalnych na wynajem, propagowanie i finansowanie programów samodzielnego budownictwa, wspieranie sektora spółdzielczego, wprowadzenie skutecznych i niespekulacyjnych polityk kredytowych oraz uregulowanie niespekulacyjnego rynku wynajmu;
9. podkreśla, że należy zająć się różnymi aspektami bezdomności wśród kobiet w sposób kompleksowy oraz że należy uwzględnić te aspekty we wszystkich ramach polityki UE; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeprowadzania systematycznej oceny wpływu w aspekcie płci i monitorowania konkretnych sytuacji i potrzeb kobiet bezdomnych, do promowania projektów dotyczących ułatwiania funkcjonowania dzięki rozwiązaniom zastosowanym w otoczeniu oraz promowania budowy dostosowanych i energooszczędnych mieszkań w przystępnej cenie oraz do włączenia często pomijanych rodzin z klasy średniej do programów dotyczących mieszkalnictwa socjalnego, ponieważ rodziny te mogą doświadczać deprivacji materialnej z powodu kryzysu gospodarczego tak samo jak inne gospodarstwa domowe;
10. z ubolewaniem zauważa, że ofiary przemocy domowej częściej zostają w środowisku, w którym doznały krzywd, gdyż są finansowo zależne od oprawców, a przez to nie są w stanie samodzielnie szukać odpowiednich, oddzielnych mieszkań; w związku z tym wzywa państwa członkowskie UE do wspierania uwzględniających aspekt płci strategii, programów i finansowania służących zwiększeniu ofiarom przemocy domowej dostępu do bezpiecznych warunków mieszkaniowych i mieszkań w przystępnej cenie oraz wzywa państwa członkowskie do znalezienia rozwiązań w przystępnej cenie, które pomogą zaradzić alternatywnym formom zamieszkiwania w sytuacjach wyjątkowych i zamieszkiwania tymczasowego, oraz do zwiększenia liczby schronień i ośrodków rehabilitacyjnych dla ofiar, a także innych powiązanych usług socjalnych, takich jak zintegrowane usługi dla rodzin (np. ośrodki pomocy prawnej dla rodzin);
11. wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia – w ramach strategii i programów dotyczących mieszkalnictwa socjalnego – oceny skutków społecznych, w której nacisk zostałby położony zwłaszcza na analizy uwzględniające różnice płci i różnice między gospodarstwami domowymi, ze szczególnym uwzględnieniem różnic w środkach finansowych, jakimi dysponują kobiety i mężczyźni; podkreśla, że wszystkie dane statystyczne muszą zostać uporządkowane ze względu na płeć i rodzaj gospodarstwa domowego oraz że należy prowadzić więcej badań w celu dokładnego ustalenia, w jaki sposób polityka mieszkaniowa może wspierać osoby i grupy w trudnej sytuacji, takie jak

kobiety (mając na uwadze wieloaspektową rolę kobiet jako matek samotnie wychowujących dziecko, osób opiekujących się członkami rodziny i osobami niepełnosprawnymi), rodziny, ludzie młodzi, osoby niepełnosprawne i osoby starsze;

12. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji¹ dotyczący dyrektywy w sprawie umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zauważa, że wiele rodzin spłacających kredyt hipoteczny pada ofiarą niewłaściwie prowadzonych operacji zajęcia obciążonej nieruchomości; wzywa do podjęcia nadzwyczajnych działań w celu zagwarantowania prawa do mieszkań w całej Europie; wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby skutecznie uporano się z dramatycznymi konsekwencjami społecznymi eksmisji;
13. zauważa, że strategie i programy mieszkaniowe muszą być opracowywane w porozumieniu z kobietami o niskich dochodach i kobietami pochodzącymi z różnych warstw społecznych w celu wykazania, które strategie najlepiej odzwierciedlają potrzeby kobiet.

¹ COM(2011) 142.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	20.3.2013
Wynik głosowania końcowego	+: 26 -: 0 0: 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Silvana Koch-Mehrin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Norica Nicolai, Angelika Niebler, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Raül Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Silvia Costa, Anne Delvaux, Mariya Gabriel, Mojca Kleva Kekuš, Katarína Neveďalová, Angelika Werthmann